

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بسمه تعالی

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی تربیتی

عنوان :

تاثیر آموزش مهارت‌های مثبت اندیشی بر خلاقیت

دانش آموزان دختر سال اول دبیرستان

استاد راهنما: جناب آقای دکتر علیزاده

استاد مشاور: جناب آقای دکتر فرخی

استاد داور: جناب آقای دکتر دلاور

پژوهشگر: سیده مریم دستغیب

تیر ماه ۱۳۸۹

چکیده تحقیق

پژوهش حاضر (آزمایشی، از نوع پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل)، در پی پاسخگویی به این پرسش بوده است که آیا آموزش مهارت‌های مثبت‌اندیشی بر خلاقیت و هر یک از زیربخش‌های سیالی، بسط، ابتکار و انعطاف‌پذیری دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد؟ بدین منظور، دو کلاس شامل ۳۴ نفر به صورت تصادفی با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای از مقطع سال اول دبیرستان منطقه ۵ تهران انتخاب شدند. ابتدا آزمون خلاقیت عابدی (۱۹۹۵) برای هر دو گروه (آزمایش و کنترل) اجرا شد. آنگاه مهارت‌های مثبت‌اندیشی در مدت ۱۰ جلسه به گروه آزمایش، که به صورت تصادفی از بین دو کلاس انتخاب شد، آموزش داده شد، و پس از آن مجدداً از هر دو گروه آزمون خلاقیت عابدی گرفته شد. نتایج پژوهش چنین نشان داد که فرضیه پژوهش مبتنی بر تأثیر آموزش مهارت‌های مثبت‌اندیشی بر خلاقیت و هر یک از مؤلفه‌های سیالی، بسط، ابتکار و انعطاف‌پذیری دانش‌آموزان تأیید می‌شود و بر این اساس می‌توان نتیجه‌گیری کرد که با آموزش مهارت‌های مثبت‌اندیشی می‌توان خلاقیت دانش‌آموزان را افزایش داد.

باساس از خداوند مهربان که در این مرحله از زندگی ام چونان مراحل دیگر لحظه ای دست عنایت و لطف
خویش را از من دریغ نداشت و لحظه بحظه وجودش آرام بخش قلبم و توان قدمایم در این راه بود.

باساس از استاد بزرگوارم جناب آقای دکتر علیرزاده به پاس تلاش ها، تحمل ها و راهنماییهایشان و استاد
کراتقدم جناب آقای دکتر فرخی که مشاوره این پایان نامه را پذیرفتند و بارهای سنگینی را بر من هموار
کردند. و بااساس از استاد بزرگوار جناب آقای دکتر دلاور که همواره از راهنمایی ها و نظرات ارزشمندشان بهره مند گشته
ام و زحمات و داورهای پایان نامه را تقبل کردند.

تقدیم به پدر و مادر عزیز و نزرگوارم

باشد تا قطره‌ای از دریای بی‌کران مهرشان را پاسخگو باشد.

رسول معرفت و پیامبر ملاحمت همیشه می گفت و خود نیز عمل می کرد که؛ «تعالو با نخیر تجدوه». هر چه راه فال نیک بگیرید به نیکی اش
و اصل می شوید. با خوب دیدن به خوبی دست پیدا می کنید. تعبیر خیر شمارا به خیر می رساند. به عبارت دیگر؛ این جهان بینی شماست که
سرنوشتان را رقم می زند. اگر بگویید: «به جهان خرم از آنم که جهان خرم از اوست» جهان برایت شاد و خرم می شود. و اگر بگویید: به
کجای شب این تیره بیاورم، قبای زنده خود را؛ جهان و آسمان پیش چشمت تیره و تاری شود، آنقدر که تغییر و تبدیل مکان هم افاقه
نمی کند: به هر کجا که روی آسمان همین رنگ است.

حرف عجیبی است؛ تقدیر و سرنوشت و جهان و اتفاق های پیش رو را با تغییر نگاه می توان تغییر داد.

و این یکی از کدها، کلیدها و رمزهای پیچیده ی جهان هستی است.

«سید مهدی شجاعی»

فهرست مطالب

شماره ی صفحه

چکیده

فصل اول: چارچوب تحقیق

۱-۱۱

۱،۱ مقدمه

۲-۴

۱،۲ بیان مسأله

۴-۷

۱،۳ سؤال تحقیق

۷-۸

۸

۱،۴ هدف تحقیق

۸

۱،۵ فرضیه تحقیق

۹-۱۰

۱،۶ ضرورت تحقیق

۱۰-۱۱

۱،۷ تعریف مفاهیم و واژگان

اختصاصی طرح

فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۱۳-۷۴

۲،۱،۱ مقدمه؛ مثبت اندیشی

۱۴-۱۶

۲،۱،۲ تاریخچه روانشناسی مثبت

۱۶-۱۷

۲،۱،۳ دو جنبش مثبت نگر

۱۹

۲،۱،۳،۱ جنبش انسانگرایی

۱۸-۲۱

۲،۱،۳،۲ جنبش روانشناسی مثبت گرا

۲۱-۲۳

۲،۱،۴ موضوعات اساسی روانشناسی مثبت

۲۴

۲۴-۲۸	۲،۱،۵ فضائل و توانمندی های انسانی
۲۸	۲،۱،۶ مضامین اصلی روانشناسی مثبت
۲۸	۲،۱،۶،۱ خوش بینی
۳۲-۳۶	۲،۱،۶،۲ شادمانی
۳۶	۲،۱،۶،۳ امید
۳۷	۲،۱،۷ نظریه ساخت و توسعه
۳۷-۳۸	۲،۱،۷،۱ ترش و محدودیت دامنه و خزانه فکر-عمل، توسط هیجان‌ات منفی و مثبت
۳۸-۴۱	۲،۱،۷،۲ شواهد تجربی بر نظریه ساخت و توسعه
۴۱	۲،۱،۸ خطاهای ادراکی مثبت
۴۱	۲،۱،۸،۱ خود فریبی مثبت
۴۲	۲،۱،۸،۲ توجه انتخابی و فراموشی انتخابی
۴۲	۲،۱،۸،۳ انکار و سرکوبی
۴۳	۲،۱،۸،۴ خود پنداره منفی
۴۴-۴۸	۲،۱،۹ مثبت اندیشی؛ سلامت روان، و خلاقیت
۵۰-۵۱	۲،۲،۱ مقدمه؛ خلاقیت
۵۱-۵۲	۲،۲،۲ تاریخچه خلاقیت
۵۲-۵۵	۲،۲،۳ تعریف خلاقیت
۵۴-۵۵	۲،۲،۴ مراحل خلاقیت
۵۵-۵۸	۲،۲،۵ آیا خلاقیت را می توان آموزش داد؟
۵۹-۵۷	۲،۲،۶ شک یا بدبینی

۵۹	۲،۲،۷ جایگاه خلاقیت در روانشناسی مثبت
۶۰-۶۴	۲،۲،۸ عوامل شکوفا کننده و بازدارنده خلاقیت
۶۴	۲،۲،۹ خلاقیت و نظریه های روان شناختی
۶۴-۶۵	۲،۲،۹،۱ نظریه انسان گرایان
۶۵	۲،۲،۹،۲ نظریه گیلفورد
۶۵-۶۶	۲،۲،۹،۳ نظریه سرمایه گذاری استرنبرگ و لیوبارت (۱۹۹۹)
۶۶	۲،۲،۹،۴ مدل خلاقیت آمایل
۶۶-۶۸	۲،۲،۹،۴،۱ عوامل محیطی-انگیزی
۶۸	۲،۲،۹،۴،۲ خصوصیات شناختی
۶۹-۷۳	۲،۲،۹،۴،۳ ویژگی های شخصیتی
۷۳-۷۴	۲،۲،۹،۵ نظریه خلاقیت سیکزنت میهالی
۷۶-۸۱	فصل سوم: روش تحقیق
۷۷	۳،۱ نوع تحقیق
۷۷	۳،۲ جامعه
۷۷	۳،۳ روش نمونه گیری، حجم نمونه، و جمع آوری داده ها
۷۸	۳،۴ ابزار اندازه گیری
۷۸	۳،۴،۱ نمره گذاری ، آزمون
۷۹	۳،۴،۲ روایی آزمون خلاقیت عابدی
۸۰	۳،۴،۳ پایایی آزمون خلاقیت عابدی
۸۰	۳،۵ روش آماری

۸۲-۱۰۵

فصل چهارم: تحلیل داده ها

۸۳-۹۵

۴،۱ توصیف داده ها

۹۵-۱۰۵

۴،۲ یافته های استنباطی

۱۰۶-۱۲۰

فصل پنجم: یافته ها

۱۰۷-۱۱۸

۵،۱ بحث و نتیجه گیری

۱۱۸-۱۱۹

۵،۲ محدودیت ها

۱۱۹-۱۲۰

۵،۳ پیشنهادها

منابع

منابع فارسی

منابع انگلیسی

پیوست ها

چارچوب آموزشی

آزمون خلاقیت عابدی

فهرست جداول :

- جدول شماره ۴-۱ ، آماره های توصیفی مربوط به پیش آزمون نمرات خلاقیت در دو گروه آزمایش و کنترل .
- جدول شماره ۴-۲ ، آماره های توصیفی مربوط به پیش آزمون نمرات بخش سیالی خلاقیت در دو گروه آزمایش و کنترل .
- جدول شماره ۴-۳ ، آماره های توصیفی مربوط به پیش آزمون نمرات بخش بسط خلاقیت در دو گروه آزمایش و کنترل .
- جدول شماره ۴-۴ ، آماره های توصیفی مربوط به پیش آزمون نمرات بخش ابتکار خلاقیت در دو گروه آزمایش و کنترل .
- جدول شماره ۴-۵ ، آماره های توصیفی مربوط به پیش آزمون نمرات بخش انعطاف پذیری خلاقیت در دو گروه آزمایش و کنترل .
- جدول شماره ۴-۶ ، آماره های توصیفی مربوط به پس آزمون نمرات خلاقیت در دو گروه آزمایش و کنترل .
- جدول شماره ۴-۷ ، آماره های توصیفی مربوط به پس آزمون نمرات بخش سیالی خلاقیت در دو گروه آزمایش و کنترل .
- جدول شماره ۴-۸ ، آماره های توصیفی مربوط به پس آزمون نمرات بخش بسط خلاقیت در دو گروه آزمایش و کنترل .
- جدول شماره ۴-۹ ، آماره های توصیفی مربوط به پس آزمون نمرات بخش ابتکار خلاقیت در دو گروه آزمایش و کنترل .
- جدول شماره ۴-۱۰ ، آماره های توصیفی مربوط به پس آزمون نمرات بخش انعطاف پذیری خلاقیت در دو گروه آزمایش و کنترل .
- جدول ۴-۱۱ ، نتایج آزمون لوین مبنی بر پیش فرض تساوی واریانس ها در آزمون تحلیل کوواریانس در فرضیه اول .
- جدول ۴-۱۲ ، نتایج تحلیل کوواریانس دوگروه آزمایش و کنترل پس از کنترل متغیرهای مداخله گر (پیش آزمون) در فرضیه اول .
- جدول ۴-۱۳ ، نتایج آزمون لوین مبنی بر پیش فرض تساوی واریانس ها در آزمون تحلیل کوواریانس در فرضیه دوم .
- جدول ۴-۱۴ ، نتایج تحلیل کوواریانس دوگروه آزمایش و کنترل پس از کنترل متغیرهای مداخله گر (پیش آزمون) در فرضیه دوم .
- جدول ۴-۱۵ ، نتایج آزمون لوین مبنی بر پیش فرض تساوی واریانس ها در آزمون تحلیل کوواریانس در فرضیه سوم .

جدول ۴-۱۶ ، نتایج تحلیل کوواریانس دوگروه آزمایش وکنترل پس از کنترل متغیرهای
مداخله گر (پیش آزمون) در فرضیه سوم.
جدول ۴-۱۷ ، نتایج آزمون لوین مبنی بر پیش فرض تساوی واریانس ها در آزمون تحلیل
کوواریانس در فرضیه چهارم
جدول ۴-۱۸ ، نتایج تحلیل کوواریانس دو گروه آزمایش وکنترل پس از کنترل متغیرهای
مداخله گر (پیش آزمون) در فرضیه چهارم
جدول ۴-۱۹ ، نتایج آزمون لوین مبنی بر پیش فرض تساوی واریانس ها در آزمون تحلیل
کوواریانس در فرضیه پنجم.
جدول ۴-۲۰ ، نتایج تحلیل کوواریانس دوگروه آزمایش وکنترل پس از کنترل متغیرهای
مداخله گر (پیش آزمون) در فرضیه پنجم

فهرست نمودار :

نمودار شماره ۱-۴ ، نمودار ستونی مربوط به پیش آزمون نمرات خلاقیت در دوگروه آزمایش وکنترل
نمودار شماره ۲-۴ ، نمودار ستونی مربوط به پیش آزمون نمرات بخش سیالی خلاقیت در دوگروه آزمایش وکنترل
نمودار شماره ۳-۴ ، نمودار ستونی مربوط به پیش آزمون نمرات بخش بسط خلاقیت در دو گروه آزمایش و کنترل
نمودار شماره ۴-۴ ، نمودار ستونی مربوط به پیش آزمون نمرات بخش ابتکار خلاقیت در دوگروه آزمایش وکنترل
نمودار شماره ۵-۴ ، نمودار ستونی مربوط به پیش آزمون نمرات بخش انعطاف پذیری خلاقیت در دو گروه آزمایش و کنترل
نمودار شماره ۶-۴ ، نمودار ستونی مربوط به پس آزمون نمرات خلاقیت در دوگروه آزمایش وکنترل
نمودار شماره ۷-۴ ، نمودار ستونی مربوط به پس آزمون نمرات بخش سیالی خلاقیت در دو گروه آزمایش و کنترل
نمودار شماره ۸-۴ ، نمودار ستونی مربوط به پس آزمون نمرات بخش بسط خلاقیت در دو گروه آزمایش و کنترل
نمودار شماره ۹-۴ ، نمودار ستونی مربوط به پس آزمون نمرات بخش ابتکار خلاقیت در دو گروه آزمایش وکنترل
نمودار شماره ۱۰-۴ ، نمودار ستونی مربوط به پس آزمون نمرات بخش انعطاف پذیری خلاقیت در دوگروه آزمایش وکنترل

فصل اول

کلیات تحقیق

۱.۱ مقدمه

خلاقیت^۱ به عنوان نوعی نیاز بشری در تمام ابعاد زندگی انسان مطرح است و عبارت است از تحولات دامنه دار و جهشی در فکر و اندیشه انسان، به طوری که حائز توانائی ترکیب عوامل قبلی به طرق جدید شود (آقائی فیشانی، ۱۳۷۷). میل به خلاق^۲ بودن در تمام طول تاریخ و در تمام جوامع بشری به چشم می خورد. برای اساسی ترین تا ساده ترین مشکلات انسان، نیازمند تفکر خلاق هستیم. در مواجهه با افزایش جمعیت، کاهش منابع غذایی در جهان، بیماری ها و بحران های اخلاقی و اجتماعی و ده ها مشکل اساسی دیگر این تفکر خلاق است که آدمی را قادر می سازد تا بر همه آنها فائق آید (عابدی، ۱۳۸۳).

حس لذت بردن و رضایت از فرایند خلاقیت، بخشی از تجارب همه ماست. ممکن است این تجربه یافتن راه حل برای مشکلی یا درست کردن غذایی خاص، نوشتن مقاله ای که درک ما را گسترش داده است و یا ساختن قطعه ای موسیقی باشد. (دافی^۳، ۱۹۵۸؛ ترجمه یاسائی، ۱۳۸۰). تورنس خلاقیت را امری نامحدود می داند و ادعا می کند هر فردی می تواند به صورتی نامحدود خلاق باشد (رویدال، ۲۰۰۵، نقل از هوشفر، ۱۳۸۶). " زندگی خلاق مستلزم چیزی بیشتر از خلق ادبیات و هنر است. زندگی ما بزرگسالان سرشار از موقعیت هائی برای بیان خلاق و نوآوری است. مادری که کودک خود را با بازی های وانمود سازی ساده آرام می کند نه با فریاد و تهدید، نمونه ساده ولی با ارزشی از خلاقیت را نشان می دهد " (سینگر^۴ و سینگر، بی تا، ترجمه علیزاده و روحی، ۱۳۸۷). همچنین، آمابیل^۵ (۱۹۸۳a) نیز معتقد است که خلاقیت تنها محصور و محدود به اختراعات بشری نیست. وی کوچکترین فعالیتهای روزانه تا بزرگترین اختراعات بشری را جزء خلاقیت می داند.

¹ Creativity

² Creative

³ Duffy

⁴ Singer

⁵ Amabile

اگر چه برخی معتقدند که ویژگی های شخصیتی افراد خلاق جنبه ارثی دارد، اما بسیاری از روان شناسان معتقدند که می توان آن را از طریق تعلیم و تربیت به دیگران تعلیم داد. چنانکه آمابیل (۱۹۸۳a)؛ تورنس^۶ (۱۹۹۸، ترجمه قاسم زاده، ۱۳۷۲) خلاقیت را آموزش پذیر دانسته و معتقد اند که خلاقیت با آموزش افزایش می یابد. برخی از محققان معتقدند که خلاقیت ترکیبی از سه ویژگی شناختی، شخصیتی و محیطی است (حسینی، ۱۳۸۷). در واقع، تعامل بین ویژگی های شخصیتی^۷ و ویژگی های شناختی^۸، از جمله دستاوردهای دیدگاه سیکزنت میهالی^۹ (۲۰۰۰) در زمینه خلاقیت است (کار^{۱۰}، ۲۰۰۴، ترجمه ی شریفی و نجفی زند، ۱۳۸۵).

در این میان افکار و هیجان های منفی موجب می شوند که فکر، عمل و خلاقیت انسان ها محدود شود، حال آنکه هیجان های مثبت^{۱۱} موجب گسترده تر شدن اعمال می شوند. شادی و شادمانی، موجبات کشف و اکتشاف، و خشنود بودن موجبات تجربه کردن را فراهم می آورد. بدین ترتیب هیجانهای مثبت شیوه های معمول تفکر آدمی را به سوی کنجکاوی بیشتر، آفرینندگی بیشتر، و پیوند بیشتر با دیگران سوق می دهد (فردریکسون^{۱۲}، ۱۹۹۸؛ فردریکسون، ۲۰۰۱).

۱.۲ بیان مسأله

روان شناسان از مدتها قبل این اعتقاد را که هر استعدادی را می توان با تمرین تربیت نمود و پرورش داد، پذیرفته اند. یکی از ویژگی های ممتاز و بالقوه آدمی، خلاقیت است. در این مورد که استعداد خلاقیت را می توان پرورش داد، هیچ شک و شبهه ای وجود ندارد (تورنس، ۱۹۹۸، ترجمه قاسم زاده، ۱۳۷۲).

⁶ Torrance

⁷ Personality trait

⁸ Cognitive trait

⁹ Csikszentmihalyi

¹⁰ Carr

¹¹ Positive Emotions

¹² Fredrickson

"نورنس (۱۹۹۸) در پاسخ به این پرسش که ویژگی های شخصیتی چه نقشی در آفرینندگی ایفا می کند، گفته است که شخصیت هم می تواند خلاقیت را آسان سازد و هم مانع آن شود. ویژگی هایی همچون؛ آمادگی برای خطر کردن، کنجکاوی و جستجوگری، استقلال اندیشه، پشتکار و پایداری، شهامت، استقلال رای، خود آغازگری، ابتکار، پرسشگری در مورد موقعیتهای معما گونه و درگیر شدن با امور دشوار، از جمله ویژگی های آسان ساز خلاقیت شمرده شده اند. " هر عملی که ما برای تشویق این گونه رفتارها انجام می دهیم شخص را در جهت خلاقیت بیشتر سوق می دهد ". اگر چه ویژگی های شخصیتی فوق موجب سهولت خلاقیت می شوند، اما ویژگی های دیگری نیز وجود دارند که از بروز آفرینندگی جلوگیری می کنند. گیلفورد^{۱۳} (۱۹۸۸) در این باره ویژگی های زیر را نام برده است: سلطه گری، منفی بافی، مقاومت، ترس، عیب جوئی، انتقاد از دیگران، سازشکاری، تسلیم در برابر قدرت و کمروئی " (نقل از سیف، ۱۳۸۶، صص ۴۰۵، ۴۰۶).

آشفتگی های فکری و روانی به عنوان عوامل درونی موجب آلودگی ساختار ذهنی انسان می شوند، و از سوئی دیگر عوامل بیرونی؛ که بیشتر از طریق فرهنگ جامعه بر او تاثیر می گذارند، مانع فعال شدن صحیح این قوه در همه افراد می شوند. توهمات، تلقینات و پندارهای غیر اصیل، همچون مانعی ذهن انسان را به بند می کشند و مانع پرواز ذهن به افق های فکری، عقلی و حسی جدید و بدیع می شوند. قیدها و آموزه های بازدارنده محیطی، تربیتی و اجتماعی نیز در کنار این عوامل موجبات زوال انگیزه ها و محرک های موثر در خلاقیت و نواندیشی را فراهم می آورند. انسانهای خلاق، با رهائی یافتن از موانع و محدودیت های فکری، فرهنگی و اجتماعی و عادات ذهنی استحکام یافته در محیط پیرامون خود، افق های تازه خلاقیت و نواندیشی را در مقابل خویش گشوده و با دریافت تازه خود از

¹³ Guilford

پدیده‌ها به خلق آثار، اندیشه، روش و نظریه‌های نو و اصیل، نائل شده‌اند (بوهم^{۱۴}، ۱۹۹۶، ترجمه‌ی حسین نژاد، ۱۳۸۰).

چگونه می‌توان دانش آموزان را از قید و بند افکار و باورهای منفی، ناتوانی، ترس، عیب جوئی، انتقاد از خود و دیگران، خشم، عصبانیت، اضطراب، ناامیدی، بدبینی، توهنات، تلقینات، پندارهای غیر اصیل، قیده‌ها، آموزه‌های بازدارنده محیطی، تربیتی و اجتماعی رهایی داد، تا مجال تفکر به اندیشه‌ها و افکار بدیع و تازه را در آنان ایجاد کرد، و به ثمره آن، خلاقیت رسید؟

امروزه روان‌شناسی مثبت^{۱۵} به عنوان شاخه جدیدی از روان‌شناسی اساساً به مطالعه علمی نیرومندی‌ها و شادمانی^{۱۶} انسان نظر دارد. آنچه که در روان‌شناسی مثبت مورد نظر است، این است که چگونه می‌توانیم با به کارگیری نیرومندی‌هایمان بر فرصت‌های رشد و چالش‌هایی تاثیر بگذاریم که تغییر در سبک زندگی را طلب می‌کنند. شادمانی و خشنودی به عنوان هیجان‌های مثبت، می‌توانند از راه خلاقیت به تولید هنر و علم یا مشکل‌گشایی خلاق در زندگی روزانه بینجامد (آیزن^{۱۷}، ۲۰۰۰، به نقل از کار، ۲۰۰۴، ترجمه‌ی شریفی و نجفی زند، ۱۳۸۵).

حمایت اجتماعی فزاینده، فرآورده‌های هنرمندانه و علمی، تجربه‌های مساله‌گشایی موفقیت‌آمیز، همگی بازده‌های نسبتاً پایدار از شادمانی هستند که می‌توانند به تحول و رشد شخصی کمک کنند. این امر به نوبه خود به هیجان‌های مثبت‌تر منجر می‌شود. هیجان‌های مثبت مثل لذت یا خشنودی به ما می‌گویند که چیز خوبی اتفاق می‌افتد. تحقیقات نشان داده است که؛ هیجان‌های مثبت توجه ما را وسعت می‌بخشد و ما را از محیط فیزیکی و اجتماعی گسترده تری آگاه می‌سازند. این توجه گسترش یافته ما را برای پذیرش اندیشه‌ها و اقدام‌های تازه، آماده می‌کند و بیش از مواقع

¹⁴ Bohm

¹⁵ Positive psychology

¹⁶ Festivity

¹⁷ Isen

عادی خلاق تر می شویم. همچنین، هیجان های مثبت بارآوری و تفکر خلاق و توام با شکیبائی را آسان می کنند(آیزن، ۲۰۰۰، به نقل از کار، ۲۰۰۴، ترجمه ی شریفی و نجفی زند، ۱۳۸۵).

انسان در موقعیت های اندوه بار، ناامید کننده و گیج کننده، با کم اهمیت شمردن و ناچیز پنداشتن آنها، می تواند لحظاتی خود را شادتر کند تا شیوه یا راهی متفاوت و مؤثر برای کنار آمدن با مشکل پیدا کند " (سینگر و سینگر، ترجمه عزیزاده و روحی، ۱۳۸۷).

اکنون سؤال تحقیق این است که همانطور که بر طبق نظر تورنس (۱۹۹۸، نقل از سیف، ۱۳۸۶)، در فرد خلاق ویژگی هائی همچون؛ آمادگی برای خطر کردن، کنجکاوی و جستجوگری، استقلال اندیشه، پشتکار و پایداری، شهامت، استقلال رای، خود آغازگری، ابتکار، پرسشگری در مورد موقعیتهای معما گونه و درگیر شدن با امور دشوار وجود دارد، و بر طبق نظر گیلفورد (۱۹۸۸، نقل از سیف، ۱۳۸۶) ویژگی هایی همچون؛ سلطه گری، منفی بافی، مقاومت، ترس، عیب جوئی ، انتقاد از دیگران، سازشکاری، تسلیم در برابر قدرت و کمرویی از بروز و تسهیل خلاقیت جلوگیری می کنند ، آیا با آموزش مهارتهای مثبت اندیشی (که ویژگی های مورد نظر تورنس، برای ایجاد خلاقیت را پرورش می دهد و از بروز ویژگی های گفته شده توسط گیلفورد، که مانع بروز و تسهیل خلاقیت می شود، جلوگیری می کند.) به بروز و تسهیل خلاقیت دانش آموزان می توان کمک کرد؟

۱،۳ سؤال تحقیق

۱،۳،۱ آیا آموزش مهارت های مثبت اندیشی بر خلاقیت دانش آموزان تاثیر می گذارد؟

۱،۳،۲ آیا آموزش مهارتهای مثبت اندیشی به دانش آموزان بر بخش سیالی آنها تاثیر می گذارد؟

۱،۳،۳ آیا آموزش مهارتهای مثبت اندیشی به دانش آموزان بر بخش بسط آنها تاثیر می گذارد؟

۱،۳،۴ آیا آموزش مهارتهای مثبت اندیشی به دانش آموزان بر بخش ابتکار آنها تاثیر می گذارد؟

۱،۳،۵ آیا آموزش مهارتهای مثبت اندیشی بر بخش انعطاف پذیری آنها تاثیر می گذارد؟

۱،۴ هدف تحقیق

تعیین میزان تاثیر آموزش مهارت‌های مثبت اندیشی بر خلاقیت و هر یک از مؤلفه های ابتکار، بسط، سیالی، انعطاف پذیری دانش آموزان دختر سال اول دبیرستان.

۱،۵ فرضیه تحقیق

- ۱،۵،۱ آموزش مهارت‌های مثبت اندیشی به دانش آموزان بر خلاقیت آنها اثر می گذارد.
- ۱،۵،۲ آموزش مهارت‌های مثبت اندیشی به دانش آموزان بر بخش سیالی آنها تاثیر می گذارد.
- ۱،۵،۳ آموزش مهارت‌های مثبت اندیشی به دانش آموزان بر بخش بسط آنها تاثیر می گذارد.
- ۱،۵،۴ آموزش مهارت‌های مثبت اندیشی به دانش آموزان بر بخش ابتکار آنها تاثیر می گذارد.
- ۱،۵،۵ آموزش مهارت‌های مثبت اندیشی بر بخش انعطاف پذیری آنها تاثیر می گذارد.

۱،۶ ضرورت تحقیق

برای دست اندرکاران امور تربیتی و پرورشی بسیار حائز اهمیت است که بتوانند افرادی خلاق تحویل اجتماع دهند. امروزه نیاز به وجود افراد خلاق که بتوانند ایده ها، راهکارها و دستاوردهای خلاقانه ای از خود ارائه دهند، بسیار محسوس می شود؛ چرا که خلاقیت در تمام زمینه ها و ابعاد زندگی فردی و اجتماعی لازم و کارساز است؛ و لازمه برطرف سازی این نیاز پرورش افراد خلاق است. با کمال تاسف، باید گفت که جامعه ما با وجود برخورداری از نیروهای مستعد، توان شکوفائی استعداد خلاق را ندارد که در نتیجه آن توانائی های خلاق جامعه به هرز می رود.